

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
12.3.2020 Työsuojelulautakuntien seminaari
Puhe

Olemme aloittamassa kuudetta aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden työsuojelulautakuntien yhteistä tapaamista. Yhteistyö ja sen kautta saavutettava työsuojelun voimavarojen tehokas käyttö ovat tavoiteltavia ja arvokkaita asioita. Työsuojelulautakunnat toimivat paremman työsuojelun tuloksen tekijöinä ennen kaikkea välittäjän roolissa tuomalla omien alueidensa ja edustamiensa tahojen äänen koko valtakunnan työsuojelutoimintaan.

Hyvät kuulijat,

Työsuojeluun liittyy Suomessa vahva, toimiva sidosryhmäyhteistyö sekä lainsäädännön valmistelussa, työsuojelun kehittämisessä että sen valvonnassa. Terveelliset ja turvalliset työolot työpaikoilla saavutetaan työsuojelutoimijoiden yhteistyöllä. Työpaikan oman toiminnan lisäksi tarvitaan viranomaisten, asiantuntijalaitosten, työmarkkinaosapuolten ja muiden toimijoiden samansuuntaisia ja toisiaan tukevia toimenpiteitä.

Kolmikantaista sidosryhmäyhteistyötä toteutetaan valtakunnan tasolla sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimivassa työsuojeluneuvottelukunnassa.

Alueellisella tasolla vastaava toimija on aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen yhteydessä toimiva työsuojelulautakunta. Lautakunta on tavallaan alueen työelämän ääni työsuojelun vastuualueen suuntaan. Näissä keskeisissä yhteistyöelimissä on työsuojelun kehittämisen kannalta merkittävien tahojen edustus.

Pitäisinkin tärkeänä, että lautakunnat toimisivat entistä aktiivisemmin esittämällä näkemyksiä ja avauksia työsuojeluvalvonnan toteuttamiseksi alueensa työpaikkojen työsuojelun kehittämisessä yhteistyössä työsuojelun vastuualueen kanssa.

Hallitusohjelman tavoitteena on pidentää työuria alusta, keskeltä ja lopusta. Ohjelmaan on kirjattu muun muassa työsuojeluvalvonnan resurssien lisääminen työturvallisuuden, harmaan talouden torjunnan, palvelussuhteen ehtojen valvonnan sekä ulkomaisen työvoiman valvonnan tehostamiseksi.

Valvonnan toteutukseen hallitusohjelmaan kirjatusta toimenpiteistä vaikuttavat erityisesti sähköisten palvelujen ja digitalisaation edistäminen sekä julkisen sektorin datan hyödynnettävyyden lisääminen. Hallitusohjelman toteuttamiseen sisältyy myös työlainsäädännön kehittämistä, joka vaikuttaa tulevaisuudessa valvontaan.

Työsuojelun vastuualueiden kuluvalle nelivuotissopimuskaudella (ns. runkosuunnitelma) 2020 - 2023 tärkeimmiksi työsuojelun vastuualueiden toimintaan vaikuttaviksi ilmiöiksi on tunnistettu työolot, pirstaloituva työelämä, työn kuormittavuus, jatkuva uudistuminen, tieto ja digitalisaatio.

Ilmiöpohjaisella valvonnalla vastataan työelämän muutoksiin ja uusiin haasteisiin työpaikoilla. Työelämän jatkuvasta muutoksesta huolimatta on tunnistettu, että perinteinen työsuojelukenttä: tapaturmien, ammattitautien sekä muiden työstä aiheutuvien terveyshaittojen torjunta, on edelleen merkittävin osa työsuojelun vastuualueiden toimintaa.

Tapaturmien torjunnassa valvottavaa ja yhteistä ennalta ehkäisevää kehittämistä riittää edelleen kaikilla toimialoilla. Kemiallisille tekijöille altistumista, työkoneiden turvallisuuden sekä fyysisten ja biologisten tekijöiden valvontaa unohtamatta.

Työn kuormituksessa psykososiaalisten tekijöiden merkitys kasvaa koko ajan. Valvonnalla pyritään tehostamaan työpaikkojen ja työterveyshuollon yhteistyötä siten, että työpaikoilla työn aiheuttama haitallinen kuormitus tunnistetaan, sekä sitä ennaltaehkäistään, vähennetään ja hallitaan tehokkaasti. Tällä työllä on merkittävä vaikutus muun muassa työkyvyttömyyseläkkeiden määrän vähentymiseen.

Runkosuunnitelmassa 2020 - 2023 painottuu vahva tavoite uudistua ja kehittää toimintaa asteittain kohti vaikuttavaa, tehokasta ja valtakunnallisesti toimivaa työsuojeluviranomaista. Valvonnan keinoja monipuolistetaan, viestintää ja muita valvontaa tukevia toimenpiteitä tehostetaan, toimintatapoja yhtenäistetään koko valtakunnan tasolla sekä vastuualuerajat ylittävää yhteistyötä ja valtakunnallisia yhteisiä tehtäviä lisätään.

On erittäin tärkeää, että yhteistyö muiden työsuojelutoimijoiden kanssa sisältyy tavoitteisiin.

Yhteisillä toimilla on saatavissa enemmän vaikuttavuutta työpaikkojen työsuojelun tason parantamisessa. Tiedonvaihto eri viranomaisten tiedonsaantioikeuksien puitteissa tehostaa sekä viranomaisten että työpaikkojen toimintaa.

Esimerkiksi kansallisen tulorekisterin käyttö vuoden 2020 alusta on askel tiedonvaihdon parantamisessa. Viranomaisyhteistyö erityisesti poliisin, verottajan ja rajavartiolaitoksen kanssa on avainasemassa harmaan talouden vähentämisessä.

Työsuojelutiedon aikaisempaa parempi hyödyntäminen ja digitalisaation käyttöönotto on merkittävä mahdollisuus. Olemassa olevaa tietoa tulee hyödyntää tehokkaammin.

Nelivuotiskauden aikana seurataan ja selvitetään tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia. Esimerkiksi kohdennetumpi vuorovaikutus asiakkaiden kanssa alustaratkaisun kautta on jo suunnitteluvaiheessa työsuojelun vastuualueilla. Sähköisten palveluiden yhteiskehittämistä ja toteuttamista mietitään yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Tämän päivän aikana tulette kuulemaan lisää tiedolla johtamisen mahdollisuuksista ja suunnitelmista sen osalta.

Lainsäädäntö on perinteinen työsuojelun ohjausväline. Työsuojelun peruslainsäädäntö on kunnossa, työn alla on hallitusohjelman strategisia tavoitteita palvelevia muutoksia. Näin pitääkin olla jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Työelämän ja työpaikkojen haasteiden ja muutosten tunnistaminen, niiden vaikutukset työsuojelutoimijoiden toimintaan sekä keinot toimia haasteiden ratkaisemiseksi on saatava entistä paremmin kuluvan hallituskauden toimeenpanoon mukaan. Ratkaisuisia emme voi ajatella enää samalla tavalla kuin aikaisemmin, tarvitaan uusia avauksia ja uudenlaista yhteistyötä. Tämä edellyttää sitoutumista ja kiinteää yhteistyötä sidosryhmien kanssa.

Hyvät kuulijat!

Rakennetaan tälläkin päivällä ja tapaamisella entistä paremmat mahdollisuudet yhteistyön toteuttamiselle. Toivon, että jokaisella meistä on tuliaisina ja kotiin vietäväksi täältä uusia ideoita ja ajatuksia terveellisten ja turvallisten työolojen edistämiseksi.

Työturvallisuuden ja työsuojelun kehittäminen ei ole valtiovallan ja viranomaisten yksinoikeus, vaan siihen tarvitaan kaikkien meidän tässä salissa läsnä olevien ja edustamiemme tahojen panosta. Muutos lähtee sieltä, missä työtä tehdään.

Toivotan teille mitä parhainta seminaaripäivää!